

OBSAH – CONTENT

1. Úvod	6
2. Předpoklady zpracování	7
2.1 Archeologický výzkum sídelního areálu v Brně-Tuřanech	7
2.2 Okolí areálu ve starší době bronzové	9
2.3 Základní vymezení přírodního prostředí a geografických podmínek	10
2.3.1 Lokalizace areálu	10
2.3.2 Geologický a pedologický popis	11
2.3.3 Klimatické poměry	12
2.4 Chronologické vymezení starší doby bronzové a periodizační systémy únětické kultury	13
2.5 Pohřební ritus únětické kultury	13
3. Teorie, metoda a kritika pramenů	15
3.1 Vymezení základních pojmů	15
3.1.1 Nálezový celek	15
3.1.2 Pohřeb, hrob, hrobová jáma, pohřeb v sídlištním objektu	16
3.1.3 Objekt	16
3.1.4 Pohřební výbava	17
3.2 Problém datace	17
3.2.1 Užítý systém	17
3.2.2 Materiál ze zásypů objektů	18
3.2.3 Zásobní jámy	18
3.2.4 Zásobní jámy s pohřby a zásypy hrobových jam	18
3.2.5 Šachty sekundárních zásahů	19
3.2.6 Pohřební výbava	19
3.3 Sídelní areál v Brně-Tuřanech - pramenná kritika	20
3.3.1 Terén	20
3.3.1.1 Výchozy druhohorních vápenců	20
3.3.1.2 Svažitost	21
3.3.2 Metoda exkavace a dokumentace	21
3.3.3 Další aktivity na lokalitě	22
4. Řešené otázky a hypotézy	23
4.1 Zhodnocení vnitřní chronologie vybrané části areálu	23
4.2 Základní vyhodnocení pohřebního ritu	24
4.3 Otázka původu pohřbů v sídlištních objektech a jejich interpretace	24
5. Pohřební komponenta	27
5.1 Situace	27
5.1.1 Pohřby v hrobových jamách	27
5.1.1.1 Demografické zhodnocení	27
5.1.1.2 Uspořádání a vlastnosti hrobových jam, poloha jedinců v hrobě	28
Orientace hrobové jámy a poloha skeletu	28
Tvar a velikosti hrobových jam	29
Dřevěné úpravy	30
Kamenná úprava	31
5.1.1.3 Sekundární narušení prostoru hrobové jámy	34
Druhy dokladů sekundárního zásahu	35
Možné příčiny sekundárního zásahu	36
Datace sekundárního zásahu	37

5.1.1.4	Pohřební výbava hrobů	39
	Početní zastoupení jednotlivých druhů pohřební výbavy	39
	Prostorové aspekty pohřební výbavy	40
	Distribuce pohřební výbavy v hrobech dle pohlaví	40
5.1.1.5	Faktorová analýza	42
	Výpočet a výběr faktorů	43
	Faktor 1	43
	Faktor 2	43
	Interpretace a validace	43
5.1.2	Pohřby na sídlištích	44
5.1.2.1	Demografické zhodnocení	45
5.1.2.2	Uspořádání a vlastnosti sídlištních jam, způsob uložení pohřbených jedinců	45
	Poloha skeletu pohřbených jedinců	45
	Tvar a velikost sídlištních jam s pohřby	46
	Dřevěné a kamenné úpravy	46
5.1.2.3	Pohřební výbava	46
5.1.2.4	Pohřeb dítěte v nádobě	47
5.1.2.5	Zásobní jámy se zvířecími skelety	48
5.1.3	Ostatní objekty funerální komponenty	48
5.2	Pohřební výbava – typologický rozbor	49
5.2.1	Keramika	49
5.2.1.1	Mísy a misky	49
5.2.1.2	Hrnky	53
5.2.1.3	Koflíky	55
5.2.1.4	Osudí	56
5.2.1.5	Pohárky	57
5.2.1.6	Džbány a džbánky	58
5.2.2	Bronzové artefakty	58
5.2.2.1	Záušnice, bronzové kroužky	59
5.2.2.2	Trubičky, korálky, spirálky	59
5.2.2.3	Jehlice	60
5.2.2.4	Náramky	60
5.2.2.5	Nástroje	61
5.2.2.6	Zbraně (dýka)	61
5.2.3	Kostěná a parohová industrie	61
5.2.3.1	Šídla	61
5.2.3.2	Ostatní kostěné nástroje	63
5.2.3.3	Jehlice	63
5.2.3.4	Kostěný závěsek	63
5.2.3.5	Kostěné korálky	64
5.2.4	Kamenná štípaná industrie	64
5.2.5	Jantarové artefakty	64
5.3	Keramický materiál (zásypy objektů)	64
5.3.1	Základní vyhodnocení	64
5.3.1.1	Misky	65
5.3.1.2	Hrnce	66
5.3.1.3	Hrnky	66
5.3.1.4	Amfory	67
5.3.1.5	Koflíky	67
5.3.1.6	Džbánky	67
5.3.1.7	Zásobnice	68

5.3.1.8	Ostatní keramika	68
	Keramická kolečka	68
	Cedníky	69
	Závaží	69
	Ostatní	69
5.4	Vybrané formální analýzy keramického materiálu ze zásypů objektů	70
5.4.1	Statistický soubor	70
5.4.2	Charakteristika objektů	72
5.4.3	Poměr jedinců	73
5.4.4	Slepitelnost	76
5.4.5	Průměrná velikostní kategorie fragmentu	77
5.4.6	Průměrná váha fragmentu	78
5.4.7	Počty fragmentů v zásypech objektů	78
5.4.8	Celková váha keramiky ze zásypů objektů	80
5.4.9	Kategorie fragmentu	82
5.4.10	Extrémy a odlehlé hodnoty	84
6.	Diskuse, vyhodnocení a dílčí závěry vybraných problematik	86
6.1	Chronologie sídelního areálu v Brně-Tuřanech	86
6.1.1	Rámcové chronologické vyhodnocení sídelní komponenty	86
6.1.2	Chronologické uspořádání pohřební komponenty	87
6.1.2.1	Datace jednotlivých objektů	87
6.1.2.2	Dílčí závěry	92
6.1.3	Chronologický vztah jednotlivých částí areálu – předběžné závěry	92
6.2	Srovnání objektů (vybrané formální analýzy keramického materiálu)	93
6.3	Otázka původu pohřbů v sídlištních objektech a jejich interpretace	95
6.3.1	Demografický aspekt	95
6.3.2	Vybrané vlastnosti funerálních objektů, poloha jedinců v hrobě	96
6.3.3	Pohřební výbava	98
6.3.4	Závěrečná diskuse a interpretace	99
7.	Závěrečná shrnutí	101
8.	Antropologické vyhodnocení lidských kosterních pozůstatků	102
8.1	Metody	102
8.2	Popis a antropologické vyhodnocení jednotlivých kosterních pozůstatků	102
8.3	Shrnutí	134
9.	Literatura	138
10.	Katalog	142
10.1	Pohřby v hrobových jamách (CTP B 1.1)	142
10.2	Pohřby v hrobových jamách (CTP B 1.2)	157
10.3	Pohřby v sídlištních objektech (CTP B 1.1)	158
10.4	Pohřby v sídlištních objektech (CTP B 1.2)	161
10.5	Pohřby v sídlištních objektech (CTP B 2.1)	162
10.6	Zásobní jámy (CTP B 1.1 a CTP B 1.2)	163
	EARLY BRONZE AGE SETTLEMENT AREA IN BRNO - TUŘANY. FUNERARY COMPONENT	166
	Kresebné tabulky	167
	Fotografické tabulky	216